

Na zapadu še vedno mir

Deževno in snežno vreme ovira sploh vsako večjo aktivnost — Francozi in Angleži za vse primere pripravljeni

London, 30. okt. br. V tujakih vojnih krogih so se danes razširile vesti, da je Hitler prevzel vrhovno poveljstvo nad nemško vojsko na fronti. Sedež generalnega štaba je v Godesbergu, kjer sta se Hitler in Chamberlain lani tik pred monarohovskim sporazumom prvič srečala. Kakor zatrjujejo vojaški strokovnjaki na osnovi svojih posebnih informacij, je generala Brauchitsch, ki je bil kot vrhovni poveljnik nemške vojske doslej neposredni Hitlerjev vojaški svetovalec, nadomestil sedaj šef generalnega štaba general Keitel.

Na fronti so vremenske in terenske prilike še vedno tako neugodne, da bi vsak večji nemški sunek nujno obteževal v blatu. V ostalem zavezniški vojaški krogih z veliko samozavestjo gledajo v bližnjo bodočnost. Tako ugotavlja vojaški poročevalec »Daily Telegrapha«, da se je zavezniško vojaštvo sedaj že popolnoma privadilo kompliciranemu mehanskemu metodam v rabi modernega orožja. Neki francoski oficir je angleškemu novinarju izjavil z veliko samozavestjo o Nemcih: »Naj pridejo, vsi jih želimo pričakujemo!«

Britanska armada na fronti šteje sedaj preko 200.000 ter razpolaga z nič manj kakor 30.000 vseh vrst motoriziranih vozil, tovornih avtomobilov, tankov, oklopnih avtomobilov, traktorjev za topove itd. Vse angleški vojaški aparat je izpopolnjen do skrajnosti.

Londonski listi točno ponatiskujejo glasove iz Berlina, da bo Velika Britanija v kratkem žrtve silnega napada na kopnem in na morju ter navajajo naslednje možnosti velikih nemških akcij proti Angliji:

1) Velikanska letalska ofenziva proti britanskim pristaniščem in industrijskim središčem. Britanski krogovi so prepričani, da bi vsak tak napad stal sovražnika velikanske izgube letal, ne glede na posledice, ki bi nastale zaradi protinapada britanskih vojaških letal na nemške vojaške cilje.

2) Obnova vojne proti vojnim in trgovinskim ladjam v večjem obsegu. V zvezi s tem poudarjajo, da se je podmorniška vojna proti britanskim ladjam izjalovila. Znan je primer sovražnega letalskega napada na spremljevalne ladje, ki je pomenil velik neuspeh za napadalca. Sicer se pa še pričakuje poročilo o boju med britanskimi letali in nemškimi »žepnimi« križarkami, ki križarijo po Atlantiku.

3) Kombinirana ofenziva na zapadni fronti z velikimi silami. V zvezi s tem nihče ne izgublja izpred oči možnosti napada čez Švico, Belgijo ali Holandsko, da bi se obšla Maginotova črta. Namesto odgovora na to možnost poudarjajo tudi, da je dolgo zatišje na zapadni fronti omogočilo zaveznikom, da so prepevali velikanske rezerve in napravili načrte za vse morebitnosti.

Pariz, 30. okt. br. Z zapadne fronte poročajo, da še vedno močno dežuje in pada ponekod tudi sneg. Nebo je pokrito z nizkimi sivimi oblaki, ki zelo otežujejo opazovanje. Zaradi tega sklepajo, da bo na fronti relativno mirno, dokler bo trajalo slabo vreme. Nastali položaj izkoriščajo Nemci, da še nadalje neprestano zbirajo nove čete za fronto. Kljub slabemu vremenu nemška artilerija poslednjih 24 ur neprestano obstreljuje francoske položaje iz ogromnega števila baterij. Francozi seveda odgovarjajo. Ponekod so tudi spopadi med izvidniškimi patruljami.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 30. okt. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 113. vojno poročilo:

Na fronti je noč potekla v splošno mirno. Nekaj sovražnih napadov je bilo odbito.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 30. okt. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi izdalo naslednje vojno poročilo:

Na zapadni fronti je ostal položaj nespremenjen.

Prvi ranjenci prišli v London

London, 30. okt. v. Včeraj je prispel v London prvi vlak angleških ranjencev z zapadne fronte. Vlak se je ustavil v nekem londonskem predmestju, kjer so nato izločili 60 težko ranjenih v bolniške avtomobile, lahko ranjeni pa so se odpravili v vojne bolnice z avtobusi. Večina ranjencev je bila ranjenih v spopadih med izvidniškimi patruljami, deloma od granat, s katerimi obstreljuje nemška artilerija dolovne poti za francosko bojno četo.

Sestreljeno nemško letalo

London, 30. okt. s. Za angleškimi postojankami na zapadni fronti je bilo danes sestreljeno nemško letalo. En član posadke je bil ranjen drugi pa je bil odpremljen v koncentracijsko taborišče.

Prvi alarm v Londonu

London, 30. okt. s. Davi je bil v Londonu in v vzhodni Angliji letalski alarm. V večini krajev je bil že nekaj minut pozneje dan signal, da je nevarnost minila. Opazili so dve letali in slišali streljanje streljice.

London, 30. okt. s. V vsem vzhodnem delu Anglije od Kentske grofje do Firth od Fortha je bil danes dopoldne po uradnem poročilu zaradi pojave neidentificiranih letalskih alarm. V grofiji Kent letal ni bilo videti, slišati pa je bilo brnenje večjega števila letal, kakor tudi streljanje s topovi v večji daljavi na morju. V severovzhodnem delu Anglije so ljudje opazili nad več mestih dve letali, ki sta se medsebojno obstreljevali. Na enem izmed njih so opazili nemške znake. Nad Firth od Forthom je trajal letalski alarm pol ure. Tudi v dveh londonskih okrajih je bil dan alarm že čez pet minut pa zopet znak da je nevarnost minila.

Oskrba angleške vojske

London, 30. okt. s. Poveljnik preskrbnih oddelkov angleške vojske v Angliji je izjavil v razgovoru z novinarji, da ima Anglija najbolj oskrbovano armado v Evropi.

ropi. K angleški ekspedicijski vojski na fronti se pomika tako rekoč nepretrgana kolona motornih vozil s potrebnim materialom. Za en armadni kor je potrebna kolona v dolžini 70 km. Za dovoz na fronto porabi angleška armada dnevno 650 ton bencina. Vsak posamezni angleški vojak na fronti porabi na mesec eno tretjino tone živil in drugega materiala. Skupno je doslej angleška vojska poslala v Francijo okoli 150.000 ton materiala. Angleška vojska je sedaj preskrbljena z rezervami na živilih in municiji za 40 dni. Skladišča rezervnega materiala v Franciji pokrivajo površino 15 kvadratnih milj. Cevprav je v prometu za uporabo vojske na fronti nad 10.000 motornih vozil, so znali defekti samo eno tretjino procenta.

General Prhala

poveljnik čsl. legij
Pariz, 30. okt. br. V Parizu je davi prisel znani češki general Prhala, ki se je še poslednji boril na čelu svojih čet v Podkarpatski Rusiji proti Madžarom in je

Nemčija in Amerika

Francoska sodba o pomenu ameriških rezerv za obe zapadni sili in vplivu nove ameriške nevtralnostne zakonodaje na Nemčijo

Pariz, 30. oktobra. Po Rooseveltovem uspehu v senatu napovedujejo tujakini listi, sigurno zmago Roosevelta tudi v reprezentančni zbornici. Glede na poudarjanje nekaterih inozemskih krogov, da se z reformo nevtralnostnega zakona v njegovi najbistvenjši točki (dobava orožja) ne bo nič spremenilo, ker je sedaj ameriški trg orožja v enak meri odprt obema vojnim strankama analizirajo nekateri listi položaj Nemčije v pogledu gospodarskih odnosov z Zedinjenimi državami. Severne Amerike ter se sprašujejo, kaj more Nemčija pričakovati v tem pogledu z ameriške strani. Znano je, tako pišejo listi, da ne more danes Nemčija izpolniti niti svojih obvez, ki jih je prevzela v nekatere trgovinskih pogodbah z državami Južne Amerike. Medtem ko je na primer Argentina v izvrševanju trgovinske pogodbe z dne 27. marca dobavila Nemčiji za okoli šest milijonov pezet raznih poljedelskih pridelkov, ni v tem času ničesar prejela v zameno od Nemčije. Tako je verjetno da bo pogodba izgubila veljavo zaradi neizvajanja z nemške strani.

Prav zaradi tega se Nemčija v zadnjem času obrača na Rusijo, s katero želi zaključiti kar najpovoljnejše trgovinske dogovore, da bi tako nadomestila izgubo, ki je nastala zanjo zaradi neizvajanja trgovinskih pogodb z državami Južne Amerike. V Parizu ne podcenjujejo vrednosti nemško-ruskega gospodarskega sodelovanja, dajši so prepričani, da samo z njim Nemčija ne bo mogla nadomestiti vseh svojih gospodarskih izjav v sedanji vojni. Mislijo da sta sedaj Anglija in Francija v veliki prednosti, ker jima je odprt ameriški trg za katerega imata na razpolago dovolj denarja in dovolj prevoznih sredstev, ki bodo lahko uspešno izvršila

Svečanosti v Turčiji

Ankara, 30. oktobra. AA. Včeraj popoldne se je o priliki 10letnice proglašitve turške republike predsednik republike Ismet Ineni poklonil na grobu Kemala Atatürka, ustanovitelja republike, in položil na njegov grob cvetje. Nato je prezident odšel v palačo velike narodne skupščine in sprejemal čestitke članov vlade, članov parlamenta, državnih dostojanstvenikov in diplomatskega zbora. Potem se je odpravil med na dušenim vzklikanjem množice iz mesta, kjer se je vršila vojaška revija, in izdal po radiu poslanico turškemu narodu, v katerem je poudarjal, kako čvrst je položaj Turčije sredi kriz, ki jih doživlja svet. Spreved je uvedlo 3000 skavtov, nato so pokorali oddelki turške vojske, vzhajno pozdravljani od več kot 100.000 ljudi. Nastop in oprema vojaštva sta zbudila kar najživljajše občudovanje vseh navzočih.

Parade so se vršile tudi v vseh drugih garnizijskih mestih. Ponoči so bila mesta razsvetljena. Zunanji minister je priredil v Ankari večerjo na čast diplomatskemu zboru, nakar je bil tudi velik sprejem s plesom.

Proslava 17 letnice

fašistične Italije

Rim, 30. okt. AA. Iz Berlina, Londona, Pariza in prestolnice vseh ostalih evropskih držav, kakor tudi ameriških in azijskih držav poročajo, da so se Italijani o priliki včerajšnjih svečanosti povsod zbrali okoli svojih diplomatskih zastopnikov ter navdušeno proslavili začetek 18. leta fašizma. Povsod so bili govori, ki so izražali hvaležnost duceju.

Nemčija in papeževa enciklika

London, 30. okt. s. V nemških cerkvah včeraj niso čitali papeževe enciklike.

Vohunski proces v Švici

Ženeva, 30. okt. br. Pred tujakinsim velikim senatom se je danes pričel protištirišvicarskim državljanom, ki so obtoženi vohunstva. Glavni obtoženeц je neki Rochard, razen njega so obtoženi še njegova žena, neki Noel in njegova žena, Virginia Rochard in Noel sta se posebej obtožena, da sta organizirala tajno poročevalsko službo v prilog nek tujim velesilam. Vsi štirje so obtoženi na osnovi določb kazenskega zakona o velezdaji in vohunstvu, za kar določa švicarski kazenski zakonik kazni po 20 do 30 let robije. Danes popoldne se je pred sodiščem pričelo zasliševanje prič, ki jih je okrog 30. Razprava je tajna.

pozneje pričel organizirati tudi češkoslovaško legijo na Poljskem. Kakor zatrjujejo v čeških krogih, bo češkoslovaška emigrantska vlada imenovala generala Prchalo za vrhovnega poveljnika češkoslovaške legije v Franciji.

Razpust alzaških

nemških strank

Pariz, 30. okt. br. Francoski uradni list je danes objavil dekret, s katerim so bile razpuščene vse tri alzaške manjšinske politične stranke.

Angleški parlamentarci pri Daladricu

Pariz, 30. okt. s. Ministrski predsednik Daladier je danes sprejel člane angleškega parlamenta, ki so prišli v Francijo na obisk angleške ekspedicijske vojske na fronti.

Dokumenti o razmerah internirancev

London, 30. okt. AA. (Reuter). Britanska vlada je sklenila objaviti nekatera zaporna poročila, s katerimi razpolaga o razmerah v nemških koncentracijskih taboriščih, kjer so zaprti nasprotniki sedanje sistema v Nemčiji. Bela knjiga s temi poročili bo izšla že drevi. Gre za verodostojne izpovedi oseb, ki so bile same internirane v teh taboriščih.

Izdana bo nova uredba o razdolžitvi kmetov

Napovedi kmetijskega ministra dr. Čubriločiča

Beograd, 30. oktobra. AA. Kmetijski minister dr. Čubriločič je danes dopoldne sprejel poročevalce listov in jim dal tole izjavo: Sporočam vam ugodno novico, da sem izdelal referat o kmečkih dolgovih. Naše prizadevanje gre za tem da likvidiramo te dolgeve, kakor so to listi že objavili. Vprašanje pride danes pred gospodarsko-finančni odbor, ki mu je naložil ministrski svet, naj revidira vse zakone in uredbe. Tako bo v skladu z novimi socialno-gospodarskimi momentami prišlo do končne ureditve kmečkih dolgov.

Razdelil sem kmečke dolgeve v 2 skupini. V prvi skupini so tisti kmetje, katerih dolgovci je načeljeno temelje njihove skromne produkcije, v drugi pa premožnejši kmetje, ki jim razdolžitev omogočila izrav-

nati svojo produkcijo s plačilno močjo, ne da bi se zrahljali temelji njihovega gospodarstva. Tako sem statistično dognal, da je 715.847 malih kmetov in malih posestnikov, ki dolgujejo do 50.000 din, njihov dolg pa 2189 milijonov din. Dolžnikov, ki so dolžni preko 50.000 din je 16.338 njihovih dolgov pa znašajo 607 milijonov din. Prepričani smo, da se bo vprašanje kmečkih dolgov do 50.000 din uredilo tako, da bomo najprej zavarovali kmečko kreditno zadružništvo, v drugi vrsti pa male vlagatelje, potem bomo zares lahko govorili o družabni pravičnosti, kajti po eni strani bomo malega kmeta razdolžili, po drugi strani pa bomo skrbeli tudi za malega vlagatelja.

Naša poročila po polnoči

Nevtralnostni zakon pred reprezentančno zbornico

Washington, 30. okt. br. Nevtralnostni zakon je bil danes predložen reprezentančnemu domu. Tudi tu bo naletel na opozicijo, ki pa bo mnogo manjša kakor je bila v senatu. Opozicijo proti izvozu orožja iz Amerike vodi republikanski poslanec Hamilton Fish.

Odbor za določevanje dnevnega reda se je že danes sestal in je določil podrobni postopek za razpravo o predloženem zakonskem načrtu. Jutri se bo pričela načelna debata, nakar bo izvoljen poseben parlamentarni odbor za podrobno proučitev načrta, v katerem bodo zastopane vse parlamentarne skupine. Za tem se bo na osnovi njegovega poročila razvila podrobna debata. Splošno pričakujejo, da bo načelna debata o načrtu zaključena v četrtek ali petek dopoldne.

Zanimivo je, da je danes 30 duhovnikov katoliške, protestantske in židovske veroizpovedi izdalo proklamacije na člane kongresa, naj čim prej omogočijo dejansko spremembo ameriške nevtralnosti, da bi lahko Zedinjene države na ta način moralno prisilile na pomoč evropskim državam v borbi za svobodo in demokracijo, ki sta tudi osnovni načeli Zedinjenih držav in vsega civiliziranega sveta.

Edinost Anglije in Francije

Pariz, 30. okt. br. Vodja angleške parlamentarne delegacije general Spears, ki se je nocoj vrnil z obiska na fronti, je imel ob 19. govoro po radiu, v katerem je med drugim izjavil, da govori v imenu predstavniškega odbora francoske zbornice in angleškega spodnjega doma, a tudi v imenu angleške parlamentarne delegacije, v kateri so zastopani parlamentarci iz vseh pokrajin Velike Britanije.

Povem vam, je poudaril, da se lahko zanesete na nas, kakor se mi zanašamo na vas. Mi lahko živimo kot svobodni možje in zato moramo zmagati. Pri nas v Angliji je stara navada, da dosežemo v vojni le eno zmago, namreč poslednjo. Če se vam včasih zdimo prepočasni, potem vedite, da delamo počasi, a zato tem bolj varno. Dosej sta obstojali za stike med našima dvema zbornicama dva odbora, eden v francoski zbornici, drugi v angleškem spodnjem domu. Sedaj smo oba odbora združili, da bi tako tudi pred svetom dokazali, da smo eno. Za predsednika smo novemu odboru določili bivšega francoskega zunanjega ministra Yvonne Delbosa. Tudi ta okoliščina naj izpriča pred svetom edinost Anglije in Francije ter simbolizira enotno civilizacijo zapadnega sveta. Zapadni demokraciji ne moreta obstojati še dalje, če nista složni.

Vračamo se z obiska na fronti. Kar smo videli, je vzbudilo v nas največje zaupanje. Poznal sem položaj v zadnji svetovni vojni in reči moram, da sem sedaj dobil o duhu naših armad isti sijajni vtis, kakor takrat. Sinovi niso izdali svojih očetov. Njihova današnja oborožitev še daleč prekaša ono, ki so jo imeli Angleži leta 1914-18. Prepričan sem, da bo spričo zveze naših svobodnih narodov Hitlerjevo narodno-socialistično Nemčijo zadela zasluzna kazen.

114. francosko vojno poročilo

Pariz, 30. okt. br. Nocoj je vrhovno poveljstvo francoske vojske objavilo naslednje 114. vojno poročilo:

Vizualno delovanje na vsej fronti, kakor tudi toplotnost v akciji, intenzivno delovanje izvidniških in lovskih letal. V prvih mesecih vojne je bilo potopljeno 6 francoskih tovornih ladij s skupno težo 41.000 ton. V istem času smo zajeli 4 nemške tovorne ladje. Eno izmed njih »Hallek«, so Nemci sami potopili, ostale tri s skupno težo 19.000 ton so sedaj v francoski službi. Od pričetka vojne se je naše trgovinsko brodogradnje zmanjšalo za 22.000 ton, to je približno za en odstotek vse naše trgovinske mornarice.

Zaplenjen nemški parnik

Pariz, 30. okt. br. Danes popoldne je neki francoski rušilec na Atlantskem oceanu ustavil in zaplenil nemški parnik »Chemnitz«, ki se je iz Avstralije vračal v Nemčijo. Rušilec je ladjo odvedel v neko francosko luko.

Rusko-finska pogajanja

Helsinki, 20. okt. z. Navodila, ki jih je prejela finska delegacija za nadaljnja pogajanja v Moskvi, predstavljajo odgovor finske vlade na zadnje ruske predloge. Kakor ugotavljajo finski politični krogi, pomenijo popuščanje do skrajnih mej. Za Finsko so sedaj nastopili odločilni trenutki.

kl. Sodeč po nekkih znakih, hoče Rusija pogajanja s Finsko pospešiti, tako da bi bila zaključena še pred 5. novembrom. Glede na to je računati s tem, da bodo prihodnji sestanki dr. Paasikivija in finančnega ministra Tannerja z Molotovom in Stalinom odločilnega pomena za nadaljnje razmerje med Finsko in Rusijo.

Angleška Bela knjiga o usodi internirancev

London, 30. okt. br. Bela knjiga, ki jo je danes popoldne izdala angleška vlada, je vzbudila v vseh angleških političnih in drugih krogih silno pozornost. Poleg uvoda obsega službena poročila bivšega angleškega poslanika Hendersona ter angleških konzulov na Dunaju, v Monaku, v Kölnu in Dresdenu angleškemu zunanjemu ministrstvu od 3. marca 1938 do 18. februarja 1939, nanašajoča se na položaj internirancev v nemških koncentracijskih taboriščih.

Uvod naglašja, da angleška vlada vse dotlej, dokler je bilo še mogoče doseči kakršenkoli sporazum z Nemčijo, ni mislila na objavo teh svojih informacij, sedanja nemška propaganda proti zaveznikom pa je angleško vlado prisilila, da je sedaj objavila tudi te dokumente.

Prvi dokument predstavlja pismo, ki ga je nemška mati poslala poslaniku Hendersonu in v katerem ga je pozvala, naj Anglija kot pogoj za pogajanja z Nemčijo predvsem zahteva, da se neha preganjanje krščanstva. Če se bo v srcu Evrope v resnici vzgojila generacija, ki bo indiferentna do vere in cerkve, ali ju bo celo sovražila, bo konec civilizacije nele v Nemčiji, nego na vsem kontinentu. Drugi objavljeni dokument predstavlja poročilo angleškega generalnega konzula z Dunaja o napadu na dunajsko škofijsko palačo v oktobru preteklega leta. Nadalje so v Beli knjigi objavljena podrobna poročila o položaju internirancev v koncentracijskih taboriščih v Dachau, v Buchenwaldu in drugod. Med drugim navajajo, da so prejemali interniranci udarce s palicami tudi v primerih, ako so med delom zaužili nekaj vode. Žide so kaznovali še v veliko večji meri kakor Arince. V Dachau je bil vsak dan kak smrtni primer. Poročila podrobno navajajo posamezne primere grozodejstev, pri tem pa so skrbno opušene vse podrobne navedbe o imenih in drugih oznakah prizadetih internirancev.

Vrhovni sovjetski svet

Pariz, 30. okt. s. Jutri se v Moskvi sestane ruski parlament, ali vrhovni svet sovjetrov. Pričakujejo, da bosta ob tej priliki Stalin ali Molotov poročala o mednarodnem političnem položaju in o stališču Rusije.

Razmere v vilenski pokrajini pred prihodom Litovcev

Stockholm, 30. okt. z. Po okupaciji vilenskega okrožja po litovski vojski je bilo mogoče dobiti nekaj podrobnejših informacij o položaju, ki je vladal na tem področju za časa kratke ruske okupacije. V okrožju se je zbralo vse polno beguncev iz Poljske, med njimi je bilo tudi večje število bivših poljskih poslancev vseh političnih orientacij. Zanimivo je, da je ruska policija prejela celo vrsto poljskih poslancev levčarskih kril, dočim se za desničarje sploh ni zanimala. Enako je nastopila tudi proti nekaterim poljskim aristokratom. Arretirani politiki so bili odvedeni v Rusijo, nekateri aristokrati pa so bili ustreljeni.

Tako je bil aretiran bivši socialistični poslanik Knapinski, ki so ga v času nemškega vojnega pohoda na Poljsko ranili drobel nemške letalske bombe ter mu je uspelo prebežati v Vilno. Nadalje so bili aretirani bivši poslanci Mastek, ki je pripadal socialistični stranki, Barginski od poljske demokratske kmečke stranke, Zid Ehrlich in Alter ter drugi. Po prekem sodu pa je bilo obojenih na smrt in ustreljenih več članov poljskih aristokratskih rodbin Radziwillov, Skirmontov in Tyskiewicz.

Poljska nota Ameriki

Washington, 30. okt. br. Poljski poslanik v Washingtonu Potocki je danes izročil ameriški vladi noto, v kateri jo obvešča, da poljska vlada protestira proti aneksiji Poljske po Nemčiji.

Peveci in pevke!

Zadnja vaja za žalosinke bo v sredo ob 10. dop. v Hubadovi dvorani.

Vremenska napoved

Zemunska: Delno oblačno in hladno vreme v vsej državi, večja jasnost pa v zapadnih krajih.